Vragen Commissie

Commissie en datum: Commissie Ruimte op 4 oktober 2021

Datum indienen vragen: 30 september 2021

Aan de voorzitter van de raad,

Steller vragen en fractie: Bart Oortwijn, Pvda Geldrop-Mierlo

Onderwerp: Duurzaamheidsnota

Het college / de burgemeester* wordt verzocht de volgende vraag, vragen schriftelijk te beantwoorden:

1) ***Kan het college een definitie opnemen van hetgeen zij onder duurzaamheid verstaat en daarmee de reikwijdte van de voorgenomen duurzaamheidsnota afbakenen***

2) Voor zover de omgevingskwaliteit geen onderdeel uitmaakt van de definitie van duurzaamheid kan het college dan aangeven waar zij beleid formuleert voor de omgevingskwaliteit, wij denken hierbij aan onder andere:
   - Bodemkwaliteit
   - Geluid/ Trillingen
   - Externe Veiligheid
   - Geur
   - Biodiversiteit
   - Waterkwaliteit/kwantiteit
   - Woningen beschikbaarheid, kwaliteit etc.

3) Duurzaamheid gaat naast de fysieke leefomgeving ook over de sociale omgeving. Bij een andere gemeente wordt dit als volgt geformuleerd:
   In de praktijk betekent dit dat:
   - *Gewerkt wordt aan een gezonde, veilige en leefbare samenleving;*
   - *Verspilling (en uitputting) van grond- en hulpstoffen, water en energie wordt voorkomen;*
   - *Alternatieven worden toegepast voor voorraden die op termijn schaars of moeilijk toegankelijk worden (innovatie);*
   - *Sociale aspecten zoals eerlijke handel en arbeidsparticipatie in het oog worden gehouden;*
   - *Biodiversiteit en groene ruimte van belang zijn;*
   - *In het kader van een leefbare samenleving, rekening wordt gehouden met*
   - *onafwendbare ontwikkelingen zoals klimaatverandering;*
   - *Bij dit lange termijn denken naast financiële/economische aspecten ook andere aspecten worden meegenomen; de zogenaamde 'people, planet, profit'- gedachte.*

   Hoe ziet de gemeente Geldrop-Mierlo de sociale aspecten van duurzaamheid in relatie tot deze duurzaamheidsnota

4) In de scenario's voor de duurzaamheid worden verschillende concrete projecten genoemd die lopen. In de overgelegde stukken zie ik geen planning of uitleg terug over het opstellen van de duurzaamheidsnota. Kan het college aangeven wanneer zij het eerste concept van de duurzaamheidsnota wil overleggen ikv. beeldvorming?

5) Duurzaamheid vraagt om een integrale benadering om zo verschuiving van problemen te voorkomen. Kan het college aangeven hoe de duurzaamheidsnota zich gaat verhouden tot andere beleidstukken/domeinen

6) In het memo is de inbreng van stakeholders benoemt kunt u aangeven wie de stakeholders zijn en wat hun inbreng is geweest

7) Energie staat behoorlijk centraal in de overgelegde memo. Kunt u aangeven wat de relatie is tussen het RES, de transitie warmte en de andere beleidsdocumenten onder de RES. Wat voegt de duurzaamheidsnota toe aan de eerder vastgestelde of vast te stellen beleidsdocumenten.

8) Hoe verhouden de voor de verschillende scenario's benodigde middelen tot de middelen die nodig zijn voor de RES etc. IS dit extra geld of is dit ook al benoemd bij middelen nodig voor de RES etc.?

* *Aangeven wat van toepassing is.*

Indien nodig
Toelichting:
In het memo ambities duurzaamheidsnota 2022 – 2025 wordt direct overgegaan op energie dit lijkt bijna het enige onderwerp te zijn. Hoewel er later nog een beperkt aantal andere onderwerpen heel kort wordt benoemd (circulaire economie, klimaatadaptatie en biodiversiteit). Wij missen in het memo een duidelijke definitie en een duidelijk doel voor de duurzaamheidsnota. Om een beter beeld te krijgen wat het college wil hebben wij daarom een aantal vragen opgesteld.

Achtergrond:
Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar te brengen, definitie van de VN-commissie Brundtland uit 1987

In onze ogen ziet duurzaamheid op meer dan energie en is de omgevingskwaliteit en leefbaarheid een onderdeel van duurzaamheid. Op 23 juni 2021 hebben wij dit ook al aangegeven. Wij hebben hierbij ook al wat aandachtspunten benoemd:
- Geluidshinder A67
- Luchtkwaliteit irt andere activiteiten (fijn stof, etc)
- Pali Food (geluid en geur) en mogelijk andere bedrijvigheid
- Stikstof irt mogelijkheden voor gebiedsontwikkeling etc
- zwerfaval

Datum beantwoording: 4 oktober 2021

Antwoord:

1. De definitie van Brundtland van duurzame ontwikkeling is heel breed: *"Duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in*

gevaar te brengen" In principe valt hiermee al het gemeentelijke beleid onder deze definitie. Met al ons beleid willen we immers voorzien in de behoeften van de huidige generatie, zonder de behoeften van toekomstige generatie in gevaar te brengen.
In de duurzaamheidsnota wordt er daarom voor gekozen specifiek in te gaan op duurzaamheid in relatie tot het ruimtelijk domein. De focus ligt hierbij op klimaatproblematiek; het voorkomen van verdere klimaatverandering en het aanpassen aan klimaatveranderingen die onomkeerbaar zijn. Dit wordt gedaan aan de hand van 4 thema's:

- Energie
- Circulaire economie
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit

2. Op deze onderwerpen is er apart beleid of wordt dit gemaakt. Zo ligt het concept voor de bodembeheernota /bodenkwaliteitskaart 2021 nu ter inzage. Waterkwaliteit/kwanititeit wordt geregeld in het gemeentelijk rioleringsplan en op regionaalniveau in de kaderrichtlijn water. Ook is er beleid op het gebied van geluid. Beleid rondom woningen staat in de Woonvisie. Daarnaast zal beleid op het gebied van bodem, geluid, geur, externe veiligheid, waterkwaliteit enz. ook meegenomen worden in de omgevingsvisie. Op termijn wordt milieubeleid dus onderdeel van de omgevingsvisie, onderliggend programma en omgevingsplan.
Biodiversiteit wordt wel meegenomen in de duurzaamheidsnota. De nota biodiversiteit wordt gelijktijdig in de raadscommissie besproken en beschrijft wat er op het gebied van biodiversiteit gebeurt. In de duurzaamheidsnota wordt vervolgens naar de ambities en prioritering van projecten gekeken.

3. In de duurzaamheidsnota wordt zoals hierboven genoemd ingegaan op duurzaamheid in relatie tot het ruimtelijke domein. Sociale aspecten als integratie, het tegengaan van eenzaamheid en arbeidsparticipatie zijn daarom niet als apart thema benoemd. Wel worden zij daar waar mogelijk in projecten als koppelkans meegenomen.

4. De concepttekst van de duurzaamheidsnota zal in het eerste kwartaal van 2022 afgerond en voorgelegd worden.

5. In de bijlage vindt u de toelichting op de nota duurzaamheid waarin de verhouding tussen de duurzaamheidsnota en andere beleidsstukken wordt toegelicht.

6. In de bijlage vindt u de toelichting op de nota duurzaamheid. Hierin worden de stakeholders benoemd. In de bijlage zijn ook de verslagen met daarin de inbreng van de stakeholders toegevoegd.

7. In de bijlage vindt u de toelichting op de nota duurzaamheid waarin de verhouding tussen de duurzaamheidsnota en andere beleidsstukken wordt toegelicht. De duurzaamheidsnota vertaalt de lange termijnambities uit de RES en de omgevingsvisie naar een middellange termijnambities voor 2025 en koppelt hieraan een concreet uitvoeringsprogramma om deze ambities uit te voeren. De transitievisie warmte is een verdere uitwerking van een specifiek onderwerp dat globaal aan bod komt in de duurzaamheidsnota.

8. In de scenario's is een inschatting gemaakt van de kosten en capaciteit die nodig zijn voor het uitvoeren van de nieuwe projecten die in de scenario's genoemd zijn. De kosten voor het blijven uitvoeren van de bestaande en geplande projecten zijn hierin niet in meegenomen, omdat deze gedekt kunnen worden uit de bestaande middelen (de bedragen die nu in de begroting zijn opgenomen). De uitvoering van de RES is er hier een van.

Het rijk heeft in de miljoenennota aangegeven 70 miljoen beschikbaar te stellen aan gemeenten voor uitvoering klimaatbeleid. Hiervan wordt circa 20 miljoen gereserveerd voor het werk aan de Regionale Energie Strategieën (RES). De inschatting is dat dit voldoende is voor de RES MRE en dat er geen extra geld vanuit de gemeenten nodig is. Kosten voor de RES zijn daarom niet meegenomen in de scenario's.
Het is nog niet bekend hoeveel geld door het rijk beschikbaar gesteld wordt aan onze gemeente. Zo gauw dit bekend is wordt in beeld gebracht of en zo ja hoeveel extra middelen nodig zijn.

Geldrop-Mierlo

Toelichting duurzaamheidsnota 2021-2025

1. Aanleiding en proces

De huidige duurzaamheidsnota liep tot en met 2019. Het is dus noodzakelijk deze te actualiseren. De duurzaamheidsnota heeft echter grote raakvlakken met verschillend ander beleid dat op dit moment opgesteld wordt of de komende tijd opgesteld gaat worden. Dit geeft de volgende uitgangspunten waarmee rekening gehouden moet worden:

- Opstellen nieuw duurzaamheidsbeleid is uitgesteld om op de RES-MRE aan te kunnen sluiten
- De RES-MRE heeft echter vertraging opgelopen en wordt nu pas juli 2021 definitief vastgesteld
- De Concept RES-MRE is nog onvoldoende uitgewerkt om hier ons beleid op aan te kunnen sluiten (uitwerking financiële participatie en lokaal eigendom, uitwerking zoekgebieden en kaders duurzame opwek en energiebesparingsplan ontbreken nog)
- Voor 2022 wil de gemeente een omgevingsvisie vaststellen
- Deze omgevingsvisie omvat al het strategisch beleid over de fysieke leefomgeving van onze gemeente.
- Duurzaamheidsbeleid is een van de onderdelen die opgenomen wordt in de omgevingsvisie
- Voor 2022 moet een transitievisie warmte opgesteld zijn
- De gemeente in 2021 ook start met het opstellen van beleid op het gebied van klimaatadaptie

<u>Conclusies:</u>

- Het proces van de duurzaamheidsnota is sterk verweven met verschillende andere processen en hiermee moet gedurende de traject afgestemd worden.
- Er moeten duidelijke afspraken gemaakt worden over wat in welk beleid komt te staan. De afbakening tussen met name de omgevingsvisie en de duurzaamheidsnota vraagt om aandacht.

2. Samenhang met omgevingsvisie

De omgevingsvisie en de duurzaamheidsnota hebben heel veel raakvlakken. Sommige zaken die in de oude duurzaamheidsnota staan zullen waarschijnlijk een plek gaan krijgen in de omgevingsvisie en minder in de nieuwe duurzaamheidsnota. De grove verdeling zal zijn:

- hoofdlijnen van onze visie op duurzaamheid komt in de omgevingsvisie
- hoe we die visie vervolgens gaan realiseren komt in de duurzaamheidsnota

Daarom wordt het traject van de duurzaamheidsnota deels gecombineerd met dat van de omgevingsvisie.

Dit traject zal in ieder geval bestaan uit:

- Een evaluatie van het huidige duurzaamheidsbeleid.

- Een globale inventarisatie van de ontwikkeling van het energieverbruik / CO2 uitstoot van de gemeente Geldrop-Mierlo de laatste paar jaar.
- Een globale verkenning van de te verwachten CO2 uitstoot van de gemeente Geldrop-Mierlo in de toekomst tot 2050.
- Een globale inventarisatie van het huidige energieverbruik / CO2 uitstoot van de gemeentelijke organisatie.
- Een participatietraject waarbij met stakeholders bepaald wordt wat de belangrijkste duurzaamheidsthema's voor de gemeente zijn, welke ambities we hebben voor deze thema's en op welke manier de gemeente en de stakeholders er voor kunnen zorgen dat we deze ambities behalen.
- Vertaling van de RES-MRE naar lokaal niveau. Gekeken wordt wat wij uit de RES-MRE moeten opnemen in lokaal beleid en op welke punten een verdere uitwerking in lokaal beleid nodig is.

3. Inventarisatie duurzaamheidsbeleid

Hoofdstuk duurzaamheid in omgevingsvisie

De omgevingsvisie is strategisch lange termijn beleid met daarbij een uitwerking op gebiedsniveau. Deze uitwerking kan een ontwikkelingsrichting bevatten. Kaders, samenwerkingsverbanden, projecten, activiteiten worden opgenomen in het instrument programma. Instructies aan derden (bijv. welke activiteiten laat je waar onder welke voorwaarden toe) worden opgenomen in het omgevingsplan.

In het hoofdstuk duurzaamheid van de visie komen:

- **Duurzaamheidsambities** (op hoofdlijnen); wat willen we op het gebied van duurzaamheid bereiken? Hierbij wordt gekeken naar de thema's:
  - Energie (opwekking, warmte en besparing)
  - Klimaatadaptatie
  - Circulaire economie
  - Biodiversiteit
- **Gebiedsgerichte uitwerking;** op gebiedsniveau wordt gekeken wat onze ambities betekenen en hoe deze op een locatie afgestemd kunnen worden.
- **Doorkijk programma en omgevingsplan;** hoe vertalen we onze visie op duurzaamheid door naar de nog op te stellen programma's (als instrument onder de Omgevingswet) en desgewenst naar het omgevingsplan?
- **Koppelkansen;** Welke mogelijkheden zijn er om de duurzaamheidsopgave te combineren met andere opgaven uit de visie (bijv. transitie landbouw, centrumvisie, nieuwbouwopgave enz.)
- **Vertaling RES;** wat moet er uit de RES in de omgevingsvisie komen?

Duurzaamheidsnota 2021-2025

- **Conclusies evaluatie huidige duurzaamheidsnota**; Welke acties uit het uitvoeringsprogramma zijn effectief gebleken en willen we dus in de toekomst blijven doen

of zelfs opschalen en welke acties zijn weinig effectief en willen we dus stoppen? Zijn er onderwerpen waarop we onvoldoende inzetten?

- **Inzicht in energiegebruik / CO2 uitstoot gemeente en gemeentelijke organisatie**; Waar wordt de meeste energie gebruikt / CO2 uitgestoten en moeten we ons dus op concentreren? Hoe ontwikkeld energieverbruik / CO2 uitstoot zich door de tijd heen en zijn dit trends die we kunnen versterken of juist ombuigen?
- **Doorkijk naar de toekomst**; Welke hoofdambities nemen wij op in de omgevingsvisie op het gebied van duurzaamheid? Waar moeten we over vijf jaar zijn om onze doelen voor 2030 en 2050 te kunnen bereiken? Hoe verwachten wij dat het energiegebruik / CO2 uitstoot / overige duurzaamheidsthema's zich zullen ontwikkelen de komende vijf jaar? Waar willen we ons de komende vijf jaar op concentreren? Hoe kunnen we daar waar mogelijk duurzaamheidsthema's integraal oppakken?
- **Uitvoeringsprogramma**; Wat gaan we de komende vijf jaar doen om CO2 uitstoot te verminderen en duurzaamheid te verbeteren? Hoe maken we dit meetbaar? Welke capaciteit en welk budget is nodig om dit uit te voeren?

Als we straks aan de slag gaan met de programma's in het kader van de omgevingswet, wordt gekeken of de duurzaamheidsnota zo'n programma kan vormen.

<u>Beleidsvisie zon en wind</u>
In de beleidsvisie zon en wind staat waar en onder welke voorwaarden zonneparken (en windmolens) in onze gemeente mogelijk zijn.

<u>Transitievisie warmte (TVW)</u>
In de TVW legt de gemeenteraad een realistisch tijdspad vast, waarop onze gemeente aardgasvrij wordt. De reikwijdte is de gehele gemeente. In de TVW staat:

- In welke volgorde en globaal wanneer wijken waarschijnlijk van het aardgas af gaan.
- Voor de wijken waarvan de transitie voor 2030 gepland is, wordt bepaald welke potentiële alternatieve energie infrastructuur (all electric, (type) warmtenet etc.) toegepast gaat worden.
- De maatschappelijke kosten en baten en de integrale kosten voor eindverbruikers worden inzichtelijk gemaakt.
- De TVW wordt in eerste instantie elke vijf jaar geactualiseerd.

Nadat in de TVW mogelijke alternatieven in beeld gebracht zijn, bepaalt de gemeente in het Wijk Uitvoerings Plan (WUP) de uitvoering op wijkniveau en besluit zij over de alternatieve energie infrastructuur van een wijk. Nadat de TVW is vastgesteld in 2021 kan gestart worden met het opstellen van WUPs.

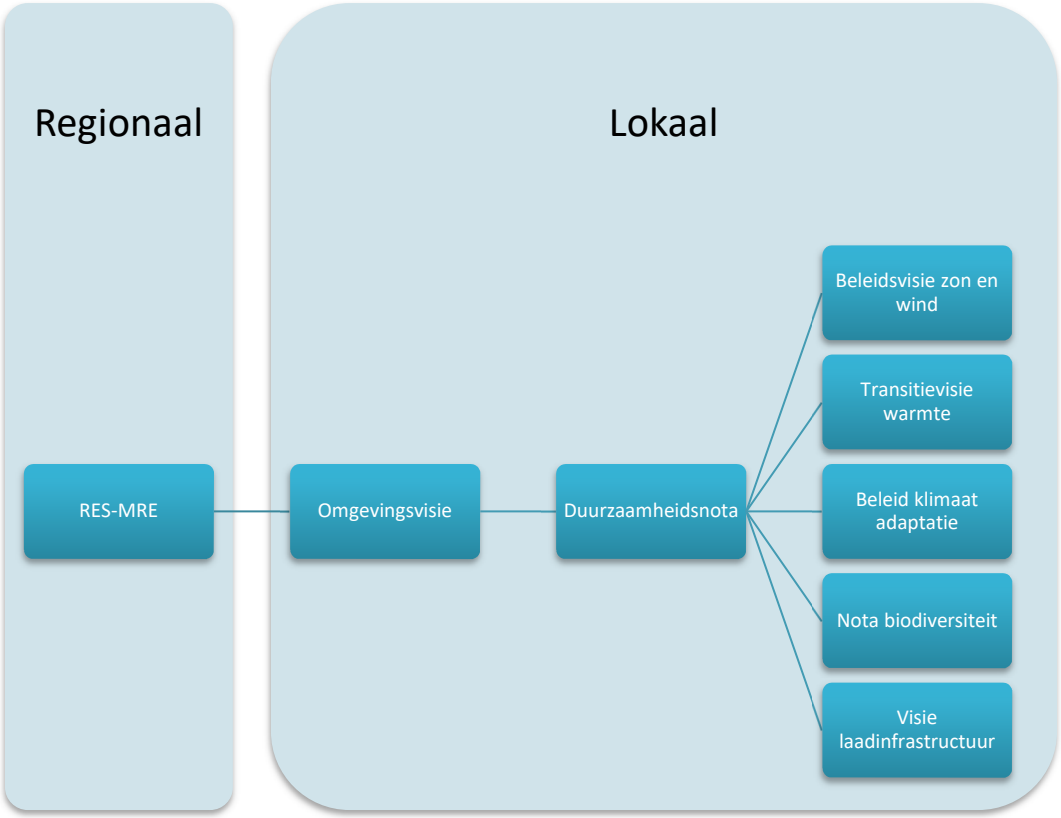
<u>Beleid klimaatadaptatie</u>
Dit beleid bestaat uit de volgende onderdelen:

- **Klimaatstresstesten**; hiermee wordt gekeken waar bij extreem weer risico's ontstaan binnen onze gemeente op het gebied van extreme regenval, hitte, droogte en overstroming

- **Risicodialogen**; met behulp van de klimaatstresstesten gaan we in gesprek met stakeholders. Hierdoor vergroten we het bewustzijn en bekijken we mogelijke maatregelen om risico's te beperken.
- **Uitvoeringsagenda**; Hierin staan onder andere afspraken over wie wat gaat doen.

Dit levert de volgende opzet op:

- In de RES-MRE staan de regionale ambities op het gebied van de energietransitie
- In de Omgevingsvisie staan de lokale duurzaamheidsambities op hoofdlijnen
- In de Duurzaamheidsnota wordt in beeld gebracht waar nu staan, waar we over 5 jaar willen zijn en hoe we dat verwachten te bereiken
- Verschillende deelthema's op duurzaamheidsgebied worden verder uitgewerkt in apart beleid

4. Evaluatie nota 2016-2019

Een belangrijke basis voor de duurzaamheidsnota is de evaluatie van het energieverbruik en de CO2-uitstoot binnen de gemeente Geldrop-Mierlo. Deze evaluatie is in concept afgerond en is terug te vinden in bijlage 2. Daarnaast is een evaluatie gedaan van de resultaten van de projecten uit de vorige duurzaamheidsnota. Het concept hiervan is te vinden in bijlage 2 en de doorrekening in bijlage 6.

Ook is er een houtskoolschets gemaakt van het energieverbruik tot 2050. Deze houtskoolschets schetst globaal de ontwikkelingen die wij voorzien op het gebied van energieverbruik. Het concept hiervan is te vinden in bijlage 3.

5. Participatie

Belangrijke input voor de duurzaamheidsnota zijn gesprekken met stakeholders. Wij willen deze gesprekken op twee momenten voeren:

- Tijdens het opstellen van de nota, zodat input van stakeholders meegenomen kan worden
- Na het afronden van de concept-nota, zodat deze getoetst kan worden door de stakeholders

Tijdens het opstellen van de nota worden open gesprekken gehouden waarbij met de stakeholders besproken wordt:

- Welke opgaven en ontwikkelingen zien we voor de komende jaren op de gemeente afkomen?
- Wat gebeurt er al?
- Wat zijn de ambities?
- Wat zou de gemeente moeten doen om verduurzaming verder te stimuleren?

Wij willen in ieder geval de volgende stakeholders betrekken bij dit traject:

- Platform Duurzaam Geldrop-Mierlo
- Ondernemersplatform
- Woningcorporaties
- Stichting huurdersbelangen Geldrop-Mierlo
- Jongerenraad
- Seniorenbelangen Geldrop-Mierlo
- Enexis
- Waterschappen

6. Thema's, ambities en uitvoering

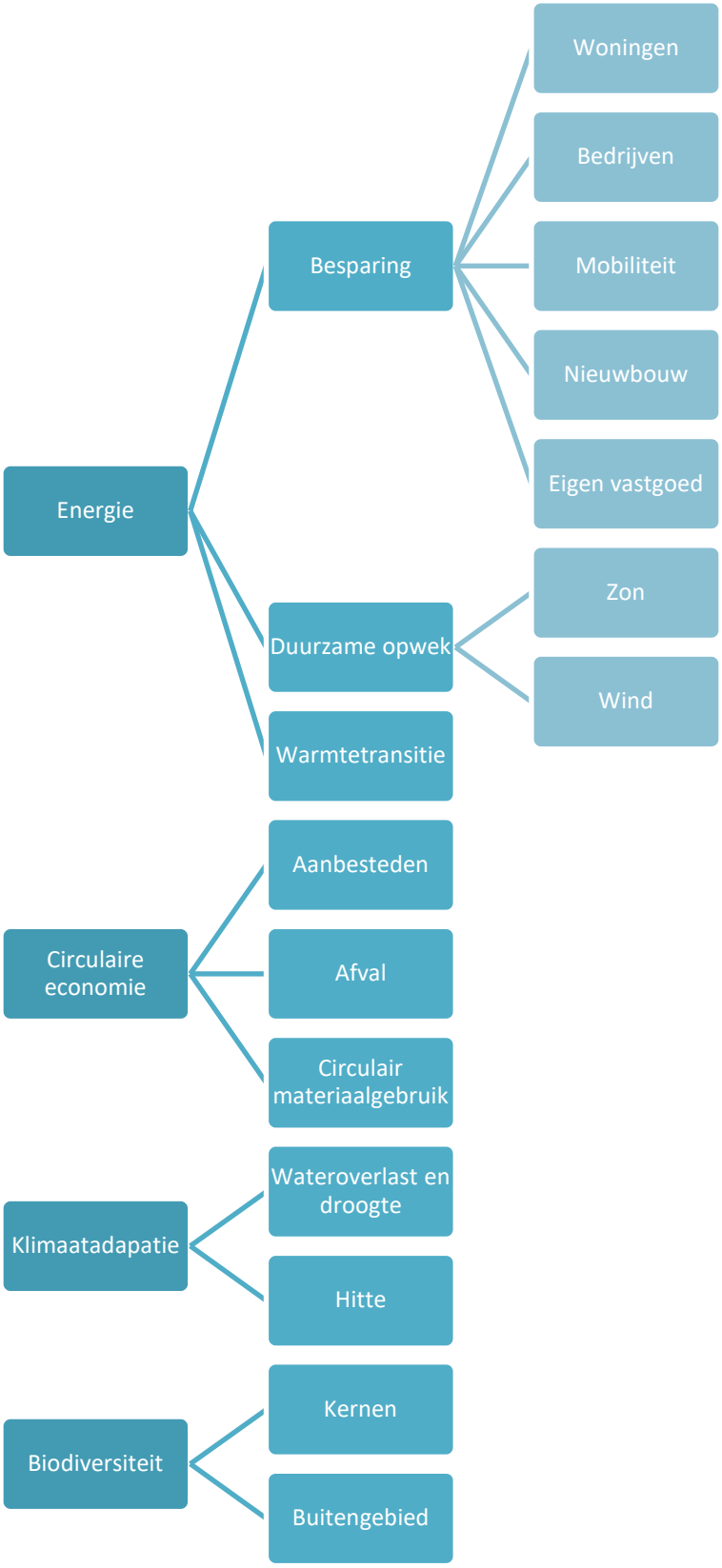
De duurzaamheidsnota gaat in op de volgende thema's:

- Energie
- Circulaire economie
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit

Per thema wordt het volgende in beeld gebracht:

- Ambities voor 2021 – 2025
- Kansrijke duurzaamheidsprojecten

Dit zal naar verwachting de volgende globale structuur geven:

7. Planning

Hieronder is een voorlopige planning opgenomen. Deze zal gedurende het traject steeds bijgesteld worden. Omdat dit traject nauw samenhangt met allerlei andere trajecten en processen die nog in ontwikkeling zijn en hier deels van afhankelijk is, is het niet mogelijk een definitieve planning te geven.

Wanneer?	**Wat?**
Eind 2020	Evaluatie energieverbruik en CO_2 uitstoot gemeente
Januari-maart 2021	Evaluatie energieverbruik duurzaamheidsnota 2016-2019 en houtskoolschets 2030 - 2050
April 2021	Gesprekken stakeholders
Juni 2021	Raad beeldvormend informeren over duurzaamheidsnota en hoofdambities
Juni - augustus 2021	Verwerken input stakeholders en raad
Oktober 2021	Raad input vragen op ambities 2025 en projecten om deze ambities te realiseren
Oktober - december 2021	Uitwerken conceptversie duurzaamheidsnota en verwerken input, raad RES en omgevingsvisie
december 2021	Conceptversie delen met stakeholders
januari 2022	Reacties verwerken en definitieve versie
Q1 2022	Duurzaamheidsnota ter besluitvorming voorleggen aan de raad

Geldrop-Mierlo

Verslagen bijeenkomsten

Toelichting

Wij hebben in april 2021 vier sessies georganiseerd waarbij in elke sessie één thema uit de duurzaamheidsnota behandeld is:

- Energie
- Circulaire economie
- Klimaatadaptatie
- Biodiversiteit

Tijdens de sessies zijn de volgende vragen besproken:

- Wat zouden de duurzaamheidsambities van Geldrop-Mierlo moeten zijn?
- Welke duurzaamheidsprojecten zouden de komende 5 jaar prioriteit moeten krijgen?

Voor deze sessies zijn de volgende organisaties uitgenodigd:

- Platform Duurzaam Geldrop-Mierlo
- Ondernemersverenigingen
- Woningcorporaties
- Stichting huurdersbelangen Geldrop-Mierlo
- Jongerenraad
- Seniorenbelangen Geldrop-Mierlo

De Jongerenraad en Seniorenbelangen Geldrop-Mierlo hebben aangeven niet aan te sluiten.

Daarnaast hebben we 1 inwonersavond georganiseerd.

Vervolgens hebben nog individuele gesprekken met de ondernemersverenigingen en het Platform Duurzaam Geldrop-Mierlo plaatsgevonden.

Daarnaast is samenwerking gezocht met de omgevingsvisie. Bij de omgevingsvisie wordt op een breed aantal thema's input van stakeholders gevraagd. De input op het thema duurzaamheid wordt ook verwerkt in de duurzaamheidsnota.

Geldrop-Mierlo

Verslag

vergadering	:	Duurzaamheidsnota stakeholderssessie energie
datum	:	8-04-2021
tijd	:	15.30-16.30 uur
verslaglegger	:	Erica Derijcke (gemeente Geldrop-Mierlo)
aanwezig	:	Jorg van Waas (Woonbedrijf), Brenda Meusen (WoonInc), Eugène Waterreus (Compaen), Wim Mandigers (OVM), Jos van Breemen (SHGM), Frans van Grunsven (SHGM), Lambert Romijnders (Platform Duurzaam), Andries Mulder (Morgen Groene Energie), Julie Jentjens (gemeente Geldrop-Mierlo)
afwezig	:	Adri Geerts (Gemini)
bijlage	:	Presentatie sessie

Agenda:
1. Focus thema energie
2. Ambities
3. Projecten besparing
4. Projecten duurzame opwek
5. Warmtetransitie

1. Focus thema energie
Energiebesparing bij woningen en bedrijven
Duurzame opwek op daken en op velden binnen voorkeursgebieden
Hieraan toevoegen: Warmte Transitie

2. Ambities
Ambities akkoord

3. Projecten besparing
De volgende projecten worden geprioriteerd:
- Organiseren webinars energiebesparing (3x)
- Actie CV-ketel (3x)
- Uitbreiden buurtteams (2x)
- Herhaling inkoopactie (1x)
- Opzetten subsidieregeling verduurzamingsadvies (1x, maar ook de kritische kanttekening, €200 is al niet veel, moet je dit wel subsidiëren)

Opmerkingen n.a.v. de discussie over de projecten energiebesparing:
- Burgerparticipatie, iedereen meenemen is ontzettend belangrijk, mensen moeten bereid zijn om mee te doen wil je stappen maken
- Geen voorkeur voor strengere eisen vanuit corporatie en ondernemersvereniging. Dat leidt tot hogere prijzen.

- Analyseer het energieverbruik goed, waar is het laaghangende fruit te halen, leg de focus bij bepaalde woningen of bepaalde bedrijven waar veel te halen valt.
- Zijn infrarood opnames vanuit de lucht in te zetten? En warmtebeeldcamera, luchtdichtheidsmeter en CO2 meter.
- Neem bij verduurzaming bedrijventerreinen laadinfrastructuur mee

4. Projecten duurzame opwek

De focus moet vooral liggen op zon op dak. Als daar voldoende wordt gerealiseerd dan wordt het ook makkelijker om draagvlak te krijgen voor zon op land.
De volgende projecten worden daarom geprioriteerd:

- Stagiaires inzetten om bedrijven te bezoeken om te achterhalen welke daken niet gebruikt worden en waarom niet. Rol gemeente: faciliteren op en oplossen van de knelpunten (4x)
- Opnemen verplichting zonnepanelen op dak m.b.v. omgevingswet (2x, echter ook kritisch vanuit ondernemersvereniging omdat ze aan verplichting veel haken en ogen zien)
- Organiseren webinar / lezing zon op dak
- Inhuren adviseur die bedrijven helpt met opzetten en rondkrijgen businesscase voor zon op dak
- Verder opzetten collectieve zonne-installatie projecten

Opmerkingen n.a.v. de discussie over de projecten duurzame opwek:

- Woningcorporaties hebben meer ruimte over op dak van huurwoningen dan voor alleen eigen gebruik. De energie coöperatie kan daar een oplossing bieden met een collectieve installatie.
- Via de RES en afstemmen met andere gemeentes moet meer ingezet worden op ervoor zorgen dat er geen capaciteitsproblemen ontstaan.

5. **Warmtetransitie**

De focus moet liggen op participatie.
Suggesties voor wat nog meer te doen:

- Meer aandacht besteden aan wat men nu al kan doen No regret
- Een webinar over wat nu al te doen
- Een stappenplan naar aardgasvrij

Geldrop-Mierlo

Verslag

vergadering	:	Duurzaamheidsnota stakeholderssessie Circulaire economie
datum	:	13-04-2021
tijd	:	16.00-17.00 uur
verslaglegger	:	Erica Derijcke (gemeente Geldrop-Mierlo)
aanwezig	:	Raymond Heister (Woonbedrijf), Brenda Meusen (WoonInc), Danielle Wagemaker (WoonInc), Eugène Waterreus (Compaen), Frans van Grunsven (SHGM), Dirk Jan van Stipdonk (Gemini), Hans Timmermans (Platform Duurzaam), Julie Jentjens (gemeente Geldrop-Mierlo)
afwezig	:	Henk Heijns (Platform Duurzaam)
bijlage	:	Presentatie sessie

Agenda:
1. Focus thema circulaire economie
2. Ambities
3. Projecten circulair aanbesteden
4. Projecten afval
5. Projecten stimuleren circulair materiaalgebruik

1. Focus thema circulaire economie

In gemeentelijke aanbestedingen circulariteit goed meenemen
Stimuleren van het reduceren van restafval
Hierbij werd de vraag gesteld of je circulaire economie ook meer sociaal kunt interpreteren: prettig wonen, alle generaties meenemen
Communicatie, het meenemen van iedereen wordt als belangrijk bestempeld.

2. Ambities

Geen opmerkingen op de ambities

3. Projecten circulair aanbesteden

De volgende suggesties worden gedaan:
- Diensten inkopen ipv producten.
- Opnemen dat producten retour genomen worden
- De CO2 prestatieladder opnemen in aanbestedingen
- Eis niet in een keer alles, maar bouw het op in aanbestedingen zodat de markt leert en ervaringen opdoet. Daardoor geef je partners de ruimte om er anders over gaan denken en erin te groeien.

4. Projecten afval

Suggesties voor wat nog meer te doen:

- Faciliteren dat spullen een tweede leven krijgen, bijvoorbeeld faciliteren van een opschoondag in een buurt waarbij mensen aan elkaar spullen kunnen doorgeven, het Goed spullen ophaalt en Cure er is voor afval.
- Op scholen kinderen informeren en met ze in gesprek gaan, zet eens een ondernemer voor de klas.

5. **Projecten stimuleren circulair materiaalgebruik**
   Suggesties voor wat nog meer te doen:
   - CPO's faciliteren in duurzaam materiaalgebruik bij ontwerpkeuzes
   - In inkoopacties voor particulieren ook circulariteit meenemen
   - Goede voorbeelden laten zien van inwoners
   - Goede voorbeelden laten zien van de gemeentelijke aanbestedingen en deze uitdragen
   - De gemeente kan bij een ondernemersavond goede voorbeelden uitdragen aan bedrijven
   - Bedrijven met circulaire initiatieven op weg helpen bijvoorbeeld via de vergunningverlening. Bijvoorbeeld een green deal om op te starten: meer mogelijkheden bieden voor proeven en pas later de vergunning verlenen als via de proef ervaring is opgedaan met het proces.

   Opmerkingen:
   - Doe ideeën op bij andere gemeenten, bijv. Meijerijstad
   - In het verleden werd bij huurwoningen vaker de badkamer of de keuken vernieuwd. Dat is tegenwoordig niet meer zo. Nu vaak alleen n.a.v. andere reden, bijv. asbest of isolatie. Ook wordt niet alles nieuw geplaatst, bijv. een al gebruikte wastafel terugplaatsen.

Geldrop-Mierlo

Verslag

vergadering	:	Duurzaamheidsnota stakeholderssessie biodiversiteit
datum	:	21-04-2021
tijd	:	10.00-11.00 uur
verslaglegger	:	Erica Derijcke (gemeente Geldrop-Mierlo)
aanwezig	:	Marie-José Backx (Woonbedrijf), Eugène Waterreus (Compaen), Dirk Jan van Stipdonk (Gemini), Plonie van Campen (IVN Geldrop, Platform Duurzaam), Liesbeth Dirkse (IVN Geldrop), Julie Jentjens (gemeente Geldrop-Mierlo)
afwezig	:	Brenda Meusen (WoonInc), Jos van Breemen (SHGM), Marco Adema (Platform Duurzaam)
bijlage	:	Presentatie sessie, reactie IVN

Agenda:
1. Ambities biodiversiteit
2. Projecten binnen de kernen
3. Projecten buitengebied

De reactie van IVN op de projecten is in een bijlage terug te zien.

1. Ambities biodiversiteit

Het is lastig om ambities te formuleren waarvan we kunnen meten of ze gehaald zijn.
Er worden verschillende tellingen gedaan, zoals de vogeltelling, bijentelling en over de padden zijn gegevens. Deze zou je als indicator kunnen gebruiken voor biodiversiteit. Als het bijv. goed gaat met de mus, dan gaat het ook goed met zijn nestgelegenheid en voedselvoorziening. Actie: Plonie gaat na wat bij het IVN geteld wordt.
Ambitie formuleren voor het aantal bomen dat wordt geplant.

2. Projecten binnen de kernen

Opmerkingen bij projecten:
- Bestrijding van de eikenprocessierups als project benoemen i.p.v. nestkasten en insectenhotels plaatsen
- Binnen de kernen is tegenwoordig de meeste biodiversiteit te vinden
- Burgerparticipatie kun je meten aan deelname
- Bij werken (aanbestedingen) van de gemeente kansen benutten

Suggesties voor wat nog meer te doen:
- Invasieve exoten bestrijden, zoals springbalsemien, Japanse duizendknoop, Tijgermug (samenwerken met RAVON en KNNV)
- Extra wadi's waarbij ook aandacht is voor biodiversiteit met planten
- Natuur inclusief bouwen
- Bomen aanplanten, zaailingen met elkaar delen
- Communicatie met bewoners om dingen uit te leggen, zodat ze begrijpen waarom iets gebeurt, zodat mensen geen verkeerde conclusies trekken en het teniet doen, er meer

draagvlak voor komt en bewoners er zelf een voorbeeld aan nemen. Bewustwording is erg belangrijk, je moet ook vaak herhalen.
- Bewonersbladen van de corporatie kunnen ook ingezet worden. En Wijkbladen. Ook kunnen er informatieborden geplaatst worden. Tekeningen kunnen ook gebruikt worden.
- Er loopt al een duurzaamheidsproject voor scholen over verschillende thema's
- Via de jeugd iets doen, bijv woningcorporatie laat kinderen elk een lade maken voor een insectenhotel
- Laten zien wat het oplevert, dan waardeert men het meer en heeft men er meer voor over.
- De plantsoenen moeten meer ecologisch worden beheerd, van gazonbeheer naar biologisch beheer. Hierbij wordt opgemerkt dat dit in de uitvoering op kleine strookjes lastig is en de kosten aanzienlijk omhoog brengt.

3. Projecten buitengebied

Suggesties voor wat nog meer te doen:
- Bij EVZ de Gijzenrooijseweg zou kunnen worden uitgebreid met een strook onder de hoogspanningskabels om meer natuurwaarde te creëren.
- De EVZ Gijzenrooijseweg loopt stuk op de Eindhovenseweg met alleen een klein buisje eronderdoor, dit zou een grotere faunapassage moeten worden. Hierbij wordt opgemerkt dat dit laatste aanzienlijke kosten met zich meebrengt.
- Brandvertragende boomsoorten in bossen aanplanten (zoals berk), omdat door klimaatverandering de kans op bosbranden groter wordt ← opnemen bij klimaatadaptatie
- Vernatting van het gebied Gijzenrooij is nodig
- Het beheer van de zomen en bosranden bij Sang en Goorkens moet onder de aandacht blijven ter bevordering van de kleine ijsvogelvlinder, waar andere soorten ook van profiteren.

Opmerkingen:
- Knotwilgen moeten om en om geknot worden
- Kosten moeten aan de projecten worden toegevoegd, zodat dat gebruikt kan worden bij het maken van keuzes.
- IVN merkt op dat bij ecologisch bermbeheer het nieuwe kleurkeur van de vlinderstichting kan worden geëist. Van Stipdonk merkt op dat een certificaat niet nodig is als er goede afspraken gemaakt worden tussen opdrachtgever en uitvoerder, dan is het certificaat Groenkeur voldoende.
- Bij de sessie over de Centrumvisie kwamen groen, biodiversiteit en duurzaamheid niet aan de orde.

Geldrop-Mierlo

Verslag

vergadering	:	Duurzaamheidsnota stakeholderssessie klimaatadaptatie
datum	:	28-04-2021
tijd	:	15.00-16.00 uur
verslaglegger	:	Erica Derijcke (gemeente Geldrop-Mierlo)
aanwezig	:	Eugène Waterreus (Compaen), Brenda Meusen (WoonInc), Jos van Breemen (SHGM, Platform Duurzaam), Marco Adema (Platform Duurzaam), Frans van Grunsven (SHGM), Julie Jentjens (gemeente Geldrop-Mierlo)
afwezig	:	Adri Geerts (Gemini), Plonie van Campen (IVN Geldrop, Platform Duurzaam)
bijlage	:	Presentatie sessie

Agenda:
1. Ambities Klimaatadaptatie
2. Projecten wateroverlast en droogte
3. Projecten hitte

1. Ambities klimaatadaptatie

De ambitie bij 5% bestaande gebouwen hemelwater afgekoppeld van riool, mag strenger. Hierbij wel de opmerkingen dat goed opgelet moet worden bij de oplossing voor het afkoppelen. Ambities opnemen voor afkoppelen hemelwater bij infrastructuur. Het is lastig om ambities te formuleren waarvan we kunnen meten of ze gehaald zijn.

2. Projecten wateroverlast en droogte

Opmerkingen bij projecten:

- Benoemen dat projecten in het kader van biodiversiteit veelal ook bijdragen aan klimaatadaptatie.
- Wordt er in Luchen afgewaterd op het kanaal?
- Starten in Mierlo zuidoost waar veel wateroverlast is
- Goede voorbeelden van tuinen om te laten zien.
- Watercoaches kunnen helpen bij klimaatadapatief maken tuin
- Webinar en coaches combineren met subsidie voor afkoppelen.

Suggesties voor wat nog meer te doen:

- Kan de gemeente faciliteren bij het afkoppelen door een container te plaatsen voor afvoer grond en grondtest.
- Op plekken met veel wateroverlast samen werken met Buurkracht
- Evt excursie naar voorbeeldtuinen
- Behalve wadi's bij nieuwbouw, ook wadi's bij bestaande infrastructuur

3. Projecten hitte

Opmerkingen bij projecten:

- De voordelen van groen benoemen (zie ook rapport Groen Loont). Beschrijf de link met biodiversiteit. Meeste oplossingen zijn ook oplossingen voor het andere thema.
- Niet elk groen levert evenveel op tegen hitte
- Zorgen dat er ruimte is voor groen, ook bij herinrichting
- To be green is bedrijf uit Mierlo dat zich richt op Groene Daken
- Denk aan NK tegelwippen. Tegel eruit plant erin actief in de gemeente
- Maak het SMART, hoeveelheden (bijv. bij vergroening), tijdspaden

Suggesties voor wat nog meer te doen:

- Hitte in concrete projecten meenemen zoals de centrumvisie
- Meer aandacht voor tegengaan verstening huurwoningen (verstenen gebeurt vanwege gemak, beperken onderhoud), vergroenen tuinen. Laten zien hoe je onderhoudsvriendelijke tuin kunt maken. Aangeven wat de voordelen en de nadelen zijn van wat je doet, ook voor bijv. de kosten van riolering. Woonbedrijf heeft onderzoek gedaan naar fijn wonen waaruit blijkt dat groen dicht bij huis gelukkiger maakt.
- Samenwerken met Stichting Klimaatgesprekken
- Samenwerken met Bibliotheek Dommeldal, wil meer gaan inzetten op communicatie rondom duurzaamheid
- Samenwerken met tuincentra, zoals Groenrijk groen promoten ipv tegels en overkappingen
- Verkiezing meest klimaatadapatieve tuin

Geldrop-Mierlo

Verslag

vergadering	:	Duurzaamheidsnota informatieavond inwoners
datum	:	29-04-2021
tijd	:	19.00-20.30 uur
verslaglegger	:	Erica Derijcke (gemeente Geldrop-Mierlo)
aanwezig	:	6 inwoners
afwezig	:	
bijlage	:	

Agenda:
1. Introductie
2. Klimaatadaptatie
3. Circulaire economie
4. Energie
5. Biodiversiteit

1. Introductie

Inleiding over opzet en werkwijze van de inwoners bijeenkomst om kansen te signaleren voor projecten op het gebied van de 4 duurzaamheidsthema's.

2. Klimaatadaptatie

Wat kunnen we doen wateroverlast?
- Tegel eruit, plant erin
- Grind
- NK Tegelwippen
- Regentonnen
- Groene daken
- Dommel aanpssen, meer laten meanderen
- Tuinen vergroenen
- Woningcorporaties aanspreken, woningen met verharde tuinen
- https://www.huisjeboompjebeter.nl/tilburg/meet-je-stad/

Wat kunnen we doen hitte?
- data verzamelen over temperaturen op plekken in gemeente

Rol gemeente:
- in openbare ruimte meer open bestrating
- waterafvoer in Luchen goed regelen
- gebiedsregisseur om met een groepje bewoners iets te initiëren, aanjagen
- aansluiten op IVN
- subsidies
- stichting Velt
- website met concrete tips: informatie, waar haal ik regenton, subsidies, verwijzingen naar bedrijven, mogelijkheid om elkaar tips te kunnen geven
- hoe kunnen bewoners zich organiseren, duurzaamheid coaches

- ondernemers inschakelen zoals tuincentra
- RRE regeling maar dan voor planten
- prijsvraag wie heeft mooiste tuin

3. Circulaire economie

Wat kunnen we doen?

- Beat plastic waste actie
- Op scholen knutselen met afval
- Repair café in de bie, dan kun je community gaan vormen
- Dorpswerkplaats ‘t Saam
- Nog beter informeren over afval scheiden (Geldrop-Mierlo doet het overigens best goed op gebeid van afvalscheiding).
- Wij verklaren Geldrop-Mierlo plastic vrij
- Zet het kunstschaap tussen de mondkapjes
- Promoactie: gratis autowasbeurt, meteen uitdelen rolletje afvalzakken voor plastic, boodschappen netje voor groenten, plantje voor de tuin, etc.

4. Energie

Wat kunnen we doen?

- Vertaling klimaatakkoord naar gemeente
- Wil je afhankelijk zijn van je buurgemeenten voor duurzame opwek?
- Betrek Wolfsven

5. Biodiversiteit

Voor dit onderwerp was onvoldoende tijd, bij klimaatadaptatie staan suggesties die ook van toepassing zijn voor biodiversiteit

6. Communicatie, hoe mensen betrekken?

Dit was geen onderwerp op de agenda maar hier kwamen veel suggesties voor:

- om grote diversiteit aan mensen te bereiken, op meer manieren communiceren met mensen
- In communicatiestrategie inzetten op daar waar mensen hun info vandaan halen
- met anderen samenwerken om boodschappen te verspreiden, zoals supermarkten
- opvolging op ideeën D100
- Samenwerken met LEV groep klussenbank voor vrijwillige eenmalige klussen
- Mensen betrekken door gericht met mensen gesprekken aan te gaan
- Hoe krijg je mensen het buurthuis in voor duurzaamheid? quiz, gratis consumptie, neem iemand mee
- Benader de belangrijke mensen in wijken
- Meise Mert
- Vraag kopen in Mierlose dorpsquiz
- Samenwerkingen aangaan
- Opruimactie: dit zijn wellicht mensen die genegen zijn iets te doen
- Aansluiten op Natuurwerkdag NL doet
- Scholen

Geldrop-Mierlo

Verslag

vergadering	:	Reguliere overleggen Platform Duurzaam
datum	:	27-05-2021 en 07-07-2021
tijd	:	19.00 – 21.00 uur
verslaglegger	:	Julie Jentjens (gemeente Geldrop-Mierlo)
aanwezig	:	Leden platform duurzaam (IVN Geldrop, IVN Mierlo, Buurkracht, Milieudefensie, SHGM, Morgen groene energie, wijkvereniging)
afwezig	:	
bijlage	:	

In de reguliere overleggen met het platform duurzaam is ook gesproken over de duurzaamheidsnota. Het platform geeft aan dat de focus ligt op de uitvoeringsagenda en dat er meer aandacht mag gaan naar het hogere doel / de ambities. Ambities moeten realistisch, haalbaar en meetbaar zijn. Ze moeten zo veel mogelijk SMART gemaakt worden. Dit geldt ook voor de verwachtte resultaten van projecten in het uitvoeringsprogramma; deze moeten ook waar mogelijk SMART gemaakt worden. Afgesproken wordt dat de gemeente dit mee zal nemen in de voorbereiding van de stukken voor de behandeling in de commissie Ruimte in oktober. Zowel de ambities als de beschrijving van de projecten wordt aangescherpt en zo veel mogelijk SMART gemaakt. Ook wordt de input van het platform uit de sessie verwerkt. Dit betekent dat er een aantal projecten worden toegevoegd. Als de stukken voor de commissie gereed zijn zal er een sessie met het platform worden ingepland om hier nog dieper op in te gaan.

In het pamflet dat het platform duurzaam heeft gemaakt ter inspiratie van de verkiezingsprogramma's worden verschillende ideeën genoemd. Gekeken wordt hoe deze meegenomen kunnen worden in de duurzaamheidsnota. Ook wordt aangegeven dat de doelstelling om in 2040 energieneutraal te zijn niet haalbaar is, we hebben de tijd tot 2050 hard nodig.

Geldrop-Mierlo

Verslag

vergadering	:	Duurzaamheidsnota overleg ondernemers
datum	:	24-08-2021
tijd	:	9.00 – 11.00 uur
verslaglegger	:	Julie Jentjens (gemeente Geldrop-Mierlo)
aanwezig	:	Adri Geerts (Gemini), Wim Mandigers (Ondernemersvereniging Mierlo)
afwezig	:	
bijlage	:	

Tijdens het overleg wordt de presentatie aan de raad van 23 juni 2021 doorgenomen. Stilgestaan wordt bij de reikwijdte van de nota. Wordt ook naar sociale duurzaamheid gekeken?
De nota gaat in op de ruimtelijke aspecten van duurzaamheid. Onderwerpen als Financiële bestaanszekerheid, Sociale veiligheid, Onderwijs, Wonen, Gezondheid, Arbeidsmarkt, Recreatiemogelijkheden worden dus niet als thema meegenomen. Wel wordt gekeken naar koppelkansen.

Ook wordt stilgestaan bij de ambities van de gemeente. Gevraagd wordt of de ambitie om in 2040 energieneutraal te zijn wel realistisch is. Aangegeven wordt dat het van belang is dat ambities haalbaar en realistisch zijn. Er moet een ambitieniveau gekozen worden waarin weliswaar een uitdaging ligt maar ook zicht op dat het bereikbaar is. Als zicht op realiseren ontbreekt levert dat frustratie en onzekerheid op bij de stakeholders. Dat geldt nog meer wanneer de realiseringtermijn korter is.

Daarnaast wordt besproken of de CO_2 uitstoot van de snelweg meegenomen moet worden. Hierop hebben we als gemeente niet of nauwelijks invloed. Moeten wij deze uitstoot wel willen compenseren? Ingegaan wordt op hoe we als gemeente uitstoot door verkeer kunnen terugdringen. Dit is verankerd in verschillende thema's, zoals woningbouwimpuls en centrumvisie. Het is belangrijk integraal te kijken naar reduceren uitstoot verkeer. Dit zijn ingrijpende transities. Gesproken wordt over:

- Extra prioriteit geven aan een 'state of the art' fietsroute-netwerk, zodat substitutie van autoverkeer wordt bevorderd (hoge communicatieve waarde; aansprekend)
- Hoog inzetten op HOV aansluiting vanuit Eindhoven en Helmond; Knooppunt Geldrop (NS station omgeving?).
- Deeleconomie stimuleren (auto's, scooters, steps)

Verder wordt gesproken over de impact van verschillende projecten. Het lijkt erop dat handhaving een groot effect heeft op CO_2 reductie. Het aantal bedrijven wat je hiermee bereikt is echter beperkt. Het bereik van een positieve benadering is wellicht nog groter omdat dan ook verder gekeken wordt dan alleen naar wat wettelijk verplicht is. Inzetten op faciliteren, zoals nu met de milieubarometer wordt opgezet, biedt kansen. Gezocht moet worden naar collectieve projecten en samenwerkingsverbanden. Hierbij is samenwerking in regioverband onontkoombaar ('Taskforce Duurzaamheid Brainport'). Ook wordt gesproken over andere manieren om duurzaamheid bij bedrijven te stimuleren:

- Communicatie: duurzaamheidsdashboard en periodiek publiceren over vorderingen en doelstellingen projecten
- Fieldlab: waarin duurzaamheidsinnovaties worden gedemonstreerd. Dit kan ook een samenkomstplaats worden voor bijeenkomsten die over het thema duurzaamheid gaan
- Parkmanagement voor bedrijven
- Fondsvorming voor ‘boosten’ nieuwe ontwikkelingen. Revolverende startfondsen maken in samenspraak met marktpartijen.
- Lokale arrangementen maken met ondernemers die ‘verduurzamingsproducten en diensten’ bieden (v.b. Van Stratum Installaties, Wesley Keeris, Jeroen Kramer, etc.)
- Koppelingen leggen tussen groepen van bedrijven en groepen van particulieren. Bijvoorbeeld om de mismatch van de opwek en gebruik van (groene) energie lokaal te egaliseren.
- Financieringsarrangementen ontwikkelen voor diverse vormen van verduurzaming (isolatie, energie, etc.)
- Samenwerkingsverbanden opzetten met grote partijen in de energiewereld (levering, afname en infrastructuur)
- Collectieve opwek van energie
- Aanvullend op strategische visie op laadpaleninfrastructuur een 'laadplein' bijvoorbeeld op locatie McDonalds overwegen.
- Verledden verlichting combineren met 'Veiligheid' (slimme lantaarnpalen)

Uitkomsten enquête buurkracht

1. In deze periode zijn veel mensen meer thuis dan anders. Verwacht je dat jouw energierekening hoger uitpakt dan gewoonlijk?

Ja zeker	36% (103)
Een beetje	37% (107)
Nee hoor	27% (76)

2. Een gemiddeld Nederlands huishouden verbruikt jaarlijks 1.410 kubieke meter aardgas en 2.910 kWh stroom. Dit komt neer op een kostenpost van ongeveer € 2.220,- per jaar en € 185,- per maand. Hoeveel denk je dat je energielasten dit jaar zullen verschillen ten opzichte van voorgaande jaren?

Meer dan € 200,- lager	7% (19)
Rond de € 100,- lager	11% (31)
Ik verwacht geen verschil	27% (76)
Rond de € 100,- hoger	42% (120)
Meer dan € 200,- hoger	14% (40)

3. Heb je in deze coronatijd de wens om je energielasten te verminderen?

"Geen denken aan, ik doe mijn best om mijn hoofd boven water te houden...	3% (9)
"Ja, dat lijkt me sowieso een goed plan, corona of niet."	73% (208)
"Energie besparen? We moeten het virus te lijf!"	4% (11)
"Ja, nu we meer thuis zullen zijn, wil ik echt wel proberen mijn energ...	20% (58)

4. Waarmee zou je dat willen doen (meerdere antwoorden mogelijk)?

zonnepanelen	29% (83)
isoleren	24% (69)
energiezuinigere apparaten	25% (72)
kleine maatregelen zoals tochtstrips, ledlampen en radiatorfolie	45% (130)
een warmtepomp	14% (41)
geen van bovenstaande	3% (10)
anders	10% (29)

5. Hoe belangrijk vind je het om het klimaat hiermee te helpen?

Dat doet er voor mij niet zoveel toe.	3% (8)
Dat is een leuk bijeffect.	37% (107)
Dat vind ik heel belangrijk.	60% (171)

6. Wat speelt daarbij voor je mee (meerdere antwoorden mogelijk)?

Ik maak me zorgen over klimaatverandering.	33% (95)
Ik wil dat (mijn) kinderen en jongeren ook een mooie toekomst hebben.	51% (146)
Ik denk dat het allemaal wel losloopt met het klimaat.	5% (13)
Vooral grote bedrijven zouden aan de slag moeten.	31% (88)
Als we zo veel mogelijk energie besparen zijn er minder windmolens en ...	18% (52)
Anders.	3% (10)

7. Zou jij hulp kunnen gebruiken bij het verlagen van jouw energieverbruik?

Dat vind ik wel handig, ja.	34% (97)	
Nee, dat regel ik zelf wel.	66% (189)	

8. Welke soort hulp zou je bij het verduurzamen van je huis kunnen voorstellen? Je kunt meerdere mogelijkheden aanvinken.

Een stappenplan om het energielabel van mijn huis te verbeteren.	22% (63)	
Tips van een onafhankelijke expert die ik direct kan toepassen.	32% (92)	
Ervaringen en tips van buurtgenoten.	23% (65)	

Deze bewonersenquête is uitgevoerd door Stichting Buurkracht in opdracht van de gemeente Geldrop-Mierlo. Looptijd 19 februari – 16 maart 2021, 286 deelnemers, gemiddelde duur 6:37. De resultaten zijn geanonimiseerd gedeeld met de gemeente en de respondenten die daartoe hun e-mailadres hebben ingevuld.